

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้า โดยมีแนวคิด ทฤษฎี และ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความสนใจทางการเมือง
2. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
3. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง
4. ทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์ (Maslow's theory of motivation)
5. ทฤษฎีแรงจูงใจ (ERG. Theory) ของแอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer)
6. ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory) ของวิกเตอร์ วรูม (Vroom)
7. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานีตำรวจนครบาลเมืองกาฬสินธุ์
8. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. กรอบแนวคิดการศึกษา

1. แนวคิดเกี่ยวกับความสนใจทางการเมือง

1.1 ความหมายของความสนใจทางการเมือง

เรื่องความสนใจนั้นเป็นเรื่องที่นักวิชาการด้านจิตวิทยาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการเรียนและได้ให้ความหมายไว้ต่างๆ กัน ดังนี้

คมเพชร จัตุรศุกุล (2521 อ้างถึงใน อดิศร เหลาแตว, 2547 : 27) ได้กล่าวว่า ความสนใจ คือ ความรู้สึก ซึ่งบ่งลักษณะออกมาเป็นความเอาใจใส่ไปยังสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยที่ความสนใจนั้นอยู่ในระดับความรู้สึก

วัชร ทรัพย์มี (2523 อ้างถึงใน อดิศร เหลาแตว, 2547 : 27) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความสนใจเป็นความรู้สึกจดจ่อ อยากรู้ อยากเห็น อยากจะทำสิ่งที่ตนสนใจนั้น ความสนใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน หรือการทำงาน

อดิศร เหลาแตว (2547 : 27) ได้กล่าวว่า ความสนใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ พอใจที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันที่กระตุ้นให้บุคคลเกิดความโน้มเอียงที่จะกระทำการใด ๆ

ส่วนความสนใจทางการเมืองนั้นเป็นความโน้มเอียงพื้นฐานอย่างหนึ่งซึ่งมี

ความสำคัญมากในการศึกษาทางรัฐศาสตร์ บุคคลที่มีความสนใจทางการเมืองมักจะเป็นบุคคลที่มีความสนใจต่อเหตุการณ์บ้านเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ทั้งนี้โดยการแสดงออกมาในรูปของการให้ความสนใจต่อสื่อทางการเมืองต่างๆ ซึ่งมีนักรัฐศาสตร์และนักวิชาการ ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

วัลลภ ลำพวย (2535) ได้ให้ความหมาย ความสนใจทางการเมือง หมายถึง การให้ความสนใจต่อเหตุการณ์บ้านเมือง การเปิดรับข่าวสารการเมือง ข่าวราชการ ข่าวอื่นๆ การสนทนาพูดคุยในประเด็นทางเศรษฐกิจและการเมือง ความรู้เกี่ยวกับการเมือง ตลอดจนการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การชุมนุมทางการเมือง การฟังอภิปรายหรือสนธิพรรคการเมือง การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การสมัครรับเลือกตั้ง การช่วยหาเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น

สิทธิพันธ์ พุทธหุน (2536 : 154) ได้ให้ความหมายของความสนใจทางการเมืองของบุคคล คือ การที่บุคคลให้ความสนใจ และแสวงหาข่าวสารทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอ มีความหวังใจและรู้ดีว่าตัวเองสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้

กล่าวโดยสรุป ความสนใจทางการเมือง หมายถึง ความสนใจ ความเข้าใจ ความกระตือรือร้นของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์ ที่มีต่อเหตุการณ์ทางการเมือง ในการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง รวมทั้งข้อเสนอแนะในการส่งเสริมความสนใจทางการเมือง และการได้เข้าไปร่วมในกิจกรรมทางการเมืองด้านต่างๆด้วย

1.2 ประเภทของความสนใจทางการเมือง

อาจกล่าวได้ว่าความสนใจทางการเมือง เป็นกิจกรรมหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งมีนักวิชาการได้แบ่งกลุ่มความสนใจทางการเมืองได้ ดังนี้

สิทธิพันธ์ พุทธหุน (2536. อ้างถึงใน อศิสร เหลาแหว, 2547 : 29-30) ได้กล่าวว่า บุคคลที่มีความสนใจทางการเมืองนั้น จะเป็นผู้ที่เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง มีความตื่นตัว และจะพยายามแสวงหาอำนาจทางการเมือง หรือไม่ก็เข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการเมืองในรูปใดรูปหนึ่ง ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มของบุคคลที่มีความสนใจทางการเมืองได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1 กลุ่มที่แสวงหาอำนาจ (Power Seekers) กลุ่มนี้ประกอบไปด้วยบุคคลที่พยายามใช้ทรัพยากร หรือสิ่งที่มีคุณค่าที่มีอยู่ทุกชนิดเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ โดยสรุปแล้วพวกนี้จะใช้ข้ออ้างของการแสวงหาอำนาจของตนเองดังต่อไปนี้

1.1 เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยรวม

1.2 เพื่อประโยชน์ส่วนตน

1.3 เป็นการตอบสนองต่อแรงกระตุ้นจากจิตใต้สำนึก เช่น ต้องการให้ได้มาซึ่งอำนาจ เพื่อใช้อำนาจนั้นเป็นเครื่องมือเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนเองถูกกีดกันในตอนวัยเยาว์

2 กลุ่มผู้นำที่มีอำนาจ (Powerful elites) ในที่นี้หมายถึง กลุ่มบุคคลที่สามารถนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและชำนาญกว่าในการให้ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมือง ส่วนบุคคลที่ไม่มีความสนใจทางการเมืองนั้นจะมีลักษณะ ไม่ยินดียินร้าย ไม่มีความตื่นตัว กระตือรือร้นทางการเมือง ซึ่งสาเหตุที่ทำให้บุคคลไม่สนใจทางการเมืองนั้นพอจะสรุปได้ 6 ประการด้วยกัน คือ

2.1 พวกนี้มีความคิดว่าเป็นเชิงเปรียบเทียบแล้ว ถ้าเขาดำเนินกิจกรรมอื่นที่มีใช้กิจกรรมทางการเมืองจะได้รับผลประโยชน์ หรือ ได้รับการตอบแทนที่มีคุณค่าสูงกว่ากิจกรรมทางการเมือง

2.2 พวกนี้คิดว่าข้อเลือกหรือทางเลือกที่นำไปให้พวกเขาเลือกนั้นไม่มีความแตกต่างอะไรมาก ถึงไม่ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งก็ไม่เป็นไร

2.3 พวกนี้คิดว่าแม้พวกเขาจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองใดๆ ก็ไม่ได้ช่วยให้ผลที่ออกมาผิดแผกไปจากเดิมเลย

2.4 พวกนี้เชื่อว่าผลที่จะออกมาจากการเลือกตั้ง หรือกิจกรรมทางการเมืองใดๆ จะเป็นไปตามที่คนปรารถนา สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับคนก่อนข้างแฉับ แม้ว่าตนจะไม่ไปใช้สิทธิหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองก็ตาม

2.5 พวกนี้มองว่าการเมืองเป็นเรื่องสลบซับซ้อน ต้องมีความเชี่ยวชาญชำนาญในทางนี้ หรือ ไม่ก็ต้องการศึกษามีความรู้ ส่วนพวกคนที่มีความรู้น้อยเกินไปที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 กระบวนการทางการเมืองตลอดจน วิธีการเข้าไปมีส่วนร่วมที่ซับซ้อน หยุ่มหยมเกินความจำเป็นก็นับเป็นอุปสรรคที่สำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้บุคคลเพิกเฉย ไม่เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเสียเลย

1.3 ความสำคัญของความสนใจทางการเมือง

ความสนใจทางการเมืองนั้น มีความสำคัญมากต่อการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะว่าถ้าประชาชนมีความสนใจทางการเมืองมากก็จะส่งผลให้

ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากด้วยเช่นกัน ด้วยเหตุนี้จึงมีนักวิชาการได้ใช้เรื่องความสนใจทางการเมืองเป็นตัวแปรหนึ่งในการศึกษาวิจัย ดังนี้

ณรงค์ สินสวัสดิ์ (2522, อ้างถึงใน อติศร เหลาแคว , 2547 : 31) ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับความสนใจทางการเมืองไว้ดังนี้

1. ผู้ที่มีความสนใจทางการเมืองมาก มีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ไม่สนใจทางการเมือง
2. ผู้ที่มีความเลื่อมใสในพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเป็นพิเศษ มีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้อื่น
3. ผู้ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูง มักจะสนใจทางการเมืองและมีความปรารถนาทางการเมือง คืออยากจะทำให้การเมืองเป็นไปในรูปแบบนี้ด้วย
4. คนที่มีการศึกษาสูงมักจะรู้ความเป็นไปหรือข่าวคราวความเคลื่อนไหวทางการเมืองดีกว่าคนที่มีการศึกษาดำกว่า
5. เด็กอาจเปลี่ยนความนิยมพรรคการเมืองที่เคยนิยมได้
6. ผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงขึ้น โดยเฉพาะผู้เข้ามหาวิทยาลัยจะมีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น ไปเลือกตั้ง ช่วยผู้สมัครบางคนหาเสียง หรือเข้าร่วมโดยวิธีอื่นๆ

กล่าวโดยสรุป ความสำคัญของความสนใจทางการเมืองมีความสำคัญต่อการเมืองการปกครองที่เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม เช่น ความสนใจในข่าวสารทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ความสนใจในนโยบายการบริหารงานของรัฐบาล ความสนใจในการวางแผนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ความสนใจในกระบวนการทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

2. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ของประชาชน โดยแนวคิดเช่นนี้มักเกิดขึ้นในสังคมที่มีความเป็นประชาธิปไตยมากกว่า เนื่องจากในสังคมเช่นนี้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในรูปแบบต่างๆ มีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูง เพราะระบบได้มีการเปิดช่องทางหรือโอกาสให้ประชาชนได้แสดงออกถึงความต้องการทางการเมืองได้ และเป็นตัวชี้วัดสำคัญอันหนึ่งของความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งให้ความสำคัญกับประชาชนในฐานะที่เป็นแกนหลักแห่งการเคลื่อนไหวของสังคมการเมือง ที่ยืนยันหลักการ

ว่า ในสังคมประชาธิปไตยอำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน กล่าวคือ ประชาชนมีสิทธิและอำนาจอันชอบธรรมในการปกครองตนเอง ดังนั้น ประชาชนต้องมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

Weiner (1971. อ้างถึงใน ศราวุธ ศรีแสงใส ,2544 : 12) ได้สรุปนิยามของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่มักใช้อธิบายกันโดยทั่วไป แบ่งออกเป็น 10 ความหมาย คือ

1. การให้การสนับสนุนและเรียกร้องต่อผู้นำรัฐบาล เพื่อสนองตอบต่อความต้องการ

2. ความพยายามที่จะสร้างผลกระทบต่อการดำเนินงานของรัฐบาลที่ได้ผลและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. กิจกรรมทางการเมืองที่ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น การออกเสียง การประท้วง การลอบบี้ การยื่นข้อเรียกร้อง

4. การใช้สิทธิเลือกตั้งตัวแทนเข้าไปใช้อำนาจแทนตน (Representation)

5. ความรู้สึกแปลกแยกหรือตีตนออกจากระบบการเมืองอันเนื่องมาจากการถูกกีดกันไม่ให้เข้าไปมีส่วนร่วม แต่พวกนี้มีศักยภาพที่จะกลับมาแก้ไขระบบการเมืองที่เห็นว่าเหมาะสมและยุติธรรม

6. กิจกรรมของพวกเราที่ตื่นตัวในทางการเมืองเช่น การพูดคุย ถกเถียงปัญหาในทางการเมือง

7. กิจกรรมทางการเมืองทุกชนิด ทั้งแบบที่ใช้ความรุนแรง และแบบที่ไม่ใช้ความรุนแรง

8. กิจกรรมทางการเมืองและกิจกรรมที่ต้องการเข้าไปมีอิทธิพลต่อการดำเนินการของข้าราชการ

9. กิจกรรมต่างๆที่กระทบต่อการเมืองระดับชาติ อาจรวมถึงองค์กรท้องถิ่นด้วย

10. กิจกรรมทุกชนิดที่เป็นการเมือง

McClosky (1968. อ้างถึงใน นิตยา สุเพียร,2547:14) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า คือ กิจกรรมต่าง ๆ ในการกระทำโดยสมัครใจของสมาชิกทั้งหลายที่อยู่ในสังคมมีส่วนร่วม ในการเลือกผู้ปกครองและการกำหนดนโยบายของรัฐ การกระทำนั้นอาจจะร่วมกัน โดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้ ซึ่งบุคคลที่มีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น

ได้แก่ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้คือ การไปสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารทางการเมือง การเข้าร่วมชุมนุมทางการเมือง การช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง และการติดต่อสัมพันธ์กับผู้แทนราษฎร นอกจากนี้ ลักษณะของความกระตือรือร้นในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองยังพิจารณาได้จากการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการ การช่วยเขียนสุนทรพจน์ในการหาเสียง การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การแข่งขันเป็นเจ้าหน้าที่พรรคหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

Huntington and Dominguez (1975. อ้างถึงใน นันทวุฒิ บุญยเกียรติ, 2548:10)

ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า หมายถึง กิจกรรมหรือการกระทำของประชาชน ที่ต้องการมีอิทธิพลเหนือการตัดสินใจของรัฐบาล โดยที่การกระทำหรือความพยายามนั้นเป็นไปได้ทั้งถูกต้องตามกฎหมายและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ใช้กำลังหรือไม่ใช้กำลัง การกระทำสำเร็จ หรือ ล้มเหลว ทั้งที่สมัครใจหรือไม่สมัครใจ รวมถึงการเลือกตั้ง การร่วมในการรณรงค์หาเสียงหรือการรวมตัวกันเพื่อโน้มน้าวหรือกดดันต่อรัฐบาล ได้แก่ การประท้วง การใช้ความรุนแรง โดยที่เน้นการกระทำของประชาชนเอง (Autonomous Participation) หรือกิจกรรมเกี่ยวกับการปลุกกระดมประชาชน (Mobilization Participation)

Nie and Verba (1975. อ้างถึงใน จวนอรุณ อักษรเสื่อ, 2549:7) ได้ให้

ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ถูกต้องตามกฎหมายของประชาชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์โดยตรงมากหรือน้อยในการมีอิทธิพลต่อการเลือกของเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล หรือการกระทำที่กำลังดำเนินการอยู่ของเจ้าหน้าที่รัฐบาล โดยนั้นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะต้องมีลักษณะดังนี้

1. เป็นเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรมของพลเมืองเฉพาะบุคคล รวมทั้งผู้ที่เฉื่อยชาต่อกฎเกณฑ์ต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยอาชีพ ซึ่งรวมถึงเจ้าหน้าที่รัฐบาล เจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและพวกหัวคะแนน
2. เป็นกิจกรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกของรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล
3. การมีส่วนร่วมในการปกครอง โดยการกระทำกิจกรรม

Milbrath and Goel (1977. อ้างถึงใน จวนอรุณ อักษรเสื่อ, 2549:7-8) ได้ให้

ความหมายของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองไว้อย่างกว้าง ๆ และครอบคลุมว่า หมายถึง กิจกรรมทั้งหลายของประชาชนแต่ละคนที่ต้องการมีอิทธิพลผลักดันหรือยอมรับสนับสนุนต่อรัฐบาล ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นการรวมบทบาทในการสร้างอิทธิพลผลักดันให้เกิดผลทางการเมือง

ตามต้องการเท่านั้น แต่ยังคงรวมถึงกิจกรรมที่เป็นที่ยอมรับอย่างพิธีการด้วยสำหรับผู้ที่ยอมรับ
 รัฐบาลต้องแสดงออกโดยการปรับพฤติ กรรมตามคำสั่งหรือข้อเรียกร้องของรัฐบาล แต่ผู้ที่ไม่
 เห็นด้วยก็พยายามสร้างอิทธิพลผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขปัญหาใหม่ การมีส่วนร่วม
 ร่วมทางการเมืองจึงมีทั้งเป็นการต่อต้าน เช่น การเดินขบวนประท้วงการจลาจล และมีทั้งที่เป็น
 การสนับสนุน เช่น การให้ความร่วมมือกับทางการในการเสียดาย การเกณฑ์ทหาร เป็นต้น

Huntington and Nelson (1986. อ้างถึงใน จวนอรุณ อักษรเสื่อ,2549:8) ได้ให้
 ความหมาย ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า จะต้องเป็นเรื่องของกิจกรรมมิใช่ทัศนคติ และ
 ใช้กับบุคคลธรรมดาไมใช่นักการเมืองหรือผู้นำทางการเมืองซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมืองเพราะเป็น
 อาชีพ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องของการมีบทบาททางการเมืองการตัดสินใจว่าการกระทำใด ๆ เป็นการ
 มีส่วนร่วมทางการเมืองหรือเป็นบทบาททางการเมือง อาจถือลักษณะทางการเมืองที่บุคคลนั้น
 กระทำอยู่ เช่น การเป็นสมาชิกพรรคซึ่งไม่ได้ทำงานด้านการเมืองเป็นหลัก แต่มีหน้าที่เพียงเป็น
 การสอดแนมและหาเสียงให้กับผู้สมัครบ้างเป็นครั้งคราวจึงเรียกได้ว่าเป็นการมีส่วนร่วม
 ทางการเมือง แต่ถ้าเป็นการลงสมัครรับเลือกตั้งและทำกิจกรรมทางการเมืองเป็นไปอย่าง
 ต่อเนื่อง กิจกรรมนั้นจึงถือว่าเป็นเรื่องของบทบาททางการเมืองลักษณะที่สำคัญอีกประการ
 หนึ่งคือจะต้องเป็นเรื่องที่แสดงออกเพื่อให้มีผลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลหรือผู้นำประเทศ
 ดังนั้นการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองจึงอาจเป็นไปได้ทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ดันตีหรือ
 รุนแรง ถึงแม้ว่าผู้เข้าร่วมจะมีวัตถุประสงค์เพื่อกดดันรัฐบาล แต่ก็อาจจะ ไม่มีผลต่อการ
 เปลี่ยนแปลงการตัดสินใจของรัฐบาลแต่ประการใด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอำนาจทางการเมืองของผู้มี
 ส่วนร่วมว่ามีศักยภาพมากน้อยเพียงใด

สุจิต บุญบงการ (2537. อ้างถึงใน จวนอรุณ อักษรเสื่อ,2549:8-9) ได้สรุป
 ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกระชับว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง
 หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลมีจุดประสงค์เพื่อมีอิทธิพลในกระบวนการตัดสินใจของรัฐบาล โดย
 แยกลักษณะที่น่าสนใจไว้หลายประการคือ

ประการแรก การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความหมายในเรื่องกิจกรรม
 มิใช่ทัศนคติมิใช่เป็นเรื่องของความคิด ความรู้สึก หรือความเชื่อทางการเมือง แต่ยอมรับว่า
 ทัศนคติทางการเมืองมีผลต่อรูปแบบหรือการแสดงออกของการมีส่วนร่วมทางการเมืองแต่
 มิใช่เป็นกิจกรรม

ประการที่สอง การมีส่วนร่วมทางการเมืองใช้กับบุคคลธรรมดา ส่วน
 นักการเมืองหรือผู้นำทางการเมืองนั้นถือว่าเป็นบทบาททางการเมือง (Political role)

ประการที่สาม การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นเรื่องของการแสดงออก เพื่อให้มีผลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลหรือผู้นำประเทศ เช่น ถ้านักศึกษาชุมนุมประท้วงใน มหาวิทยาลัยเพื่อไล่อธิการบดีจากตำแหน่งจะไม่ใช่เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองจนกว่า นักศึกษาจะใช้การประท้วงนี้กดดันรัฐบาลหรือผู้นำทางการเมืองให้ช่วยบีบบังคับให้อธิการบดี ลาออก ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงควรเป็นเรื่องของความพยายามที่จะมีผลต่อการ ตัดสินใจของรัฐบาล สนับสนุนเปลี่ยนแปลงผู้นำรัฐบาล ปกป้องหรือเปลี่ยนแปลงตัวผู้นำและ สถาบันทางการเมืองต่าง ๆ การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นไปได้ทั้งถูกกฎหมายและผิด กฎหมาย สันติหรือรุนแรง ความประสงค์ที่จะผลักดันรัฐบาลนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งสร้างหรือ ริเริ่มขึ้นจากตัวผู้ที่มีส่วนร่วมเอง แต่อาจจะมาจากผู้ร่วมอื่นรวมทั้งผู้นำทางการเมืองด้วย

ประการสุดท้าย การมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจไม่มีผลต่อการ เปลี่ยนแปลงการตัดสินใจของผู้นำหรือรัฐบาลแต่อย่างใด แม้ว่าผู้มีส่วนร่วมมีวัตถุประสงค์ กัดดันรัฐบาล การมีส่วนร่วมทางการเมืองจะมีผลมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับอำนาจทางการเมือง ของผู้มีส่วนร่วมซึ่งมักมีอำนาจทางการเมืองไม่มากนัก และไม่สามารถผลักดันการตัดสินใจ ของรัฐบาลได้ตลอดเวลาและทุก ๆ เรื่อง

โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ (2546. อ้างถึงใน จวนอรุณ อักษรเสื่อ, 2549:9-11) ได้ กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่จะแสดงออกซึ่งอำนาจสูงสุดที่ตนมีอยู่ได้ 5 ทาง คือ

1. การออกเสียงเลือกตั้ง (Election) เป็นการแสดงออกซึ่งอำนาจของ ประชาชนสามารถจะเลือกรัฐบาล คือ ผู้ที่จะดำเนินงานของรัฐ การเลือกตั้งที่ใช้หลักการเสมอภาคให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิในการเลือกตั้งทั่วไปโดยไม่มีข้อจำกัดทางเพศ ทางทรัพย์สินสมบัติ หรือทางชาติตระกูล เรียกว่า Universal Suffrage จึงจะถือว่าเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง ในอดีต นั้นการต่อสู้เพื่อ Universal Suffrage เป็นไปอย่างดุเดือดและขมขื่น กว่าที่คนจนผู้ไม่มีที่ดินหรือ สตรีจะมีสิทธิในการเลือกตั้ง

2. การออกเสียงประชามติ (Referendum) คืออำนาจที่ประชาชนมีอยู่ในการตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ของรัฐตามเจตจำนงของตน ส่วนใหญ่ในทางปฏิบัติมักจะเป็น เรื่องที่เกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ เช่น การจะยอมรับร่างรัฐธรรมนูญที่ยกร่างขึ้นใหม่ทั้งฉบับหรือ ข้อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตอนใดตอนหนึ่งหรือไม่ การลงคะแนนเสียงก็ไม่ซับซ้อนแต่อย่างใด คือเพียงแค่โหวตว่า Yes หรือ No เท่านั้นเอง ที่มาของการออกเสียงประชามตินี้มาจาก สวิตเซอร์แลนด์ที่เน้นเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ และพบในรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส

ออสเตรเลีย เป็นต้น ให้ประชาชนออกเสียงประชามติรับรองหรือไม่รับรองการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

3. ประชาชนมีสิทธิเสนอร่างกฎหมาย (Initiative) ตามหลักประชาธิปไตยโดยทั่วไปแล้วประชาชนมักจะใช้อำนาจอธิปไตยในการร่างกฎหมายผ่านทางฝ่ายนิติบัญญัติคือรัฐสภา แต่ประชาชนก็มีสิทธิที่จะแสดงอำนาจอธิปไตยในการเสนอร่างกฎหมายเองได้ ซึ่งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี พ.ศ. 2540 ก็รับรองสิทธิและอำนาจนี้อย่างแจ่มชัดในมาตรา 170บัญญัติไว้ให้ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 50,000 คน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายได้ แต่เฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของชนชาวไทย และแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐเท่านั้น (ทั้งนี้ ต้องมีร่าง พรบ. เสนอมาด้วย) เป็นการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองมากยิ่งขึ้นกว่าการเลือกตั้งทั่วไปแต่เดิม

4. ประชาชนสามารถตัดสินใจปัญหาสำคัญเกี่ยวกับนโยบายรัฐ (Plebiscite) ที่มาของPlebiscite นั้นมีประวัติมาจากสาธารณรัฐโรมัน (ก่อนสมัยที่จะเป็นจักรวรรดิโรมัน) นั้นมีการแบ่งประชาชนชาวโรมันเป็นสองชั้นคือพวกพาดริเซียน (Patricians) เป็นพวกผู้ดี กับพวกพลเบียน(Plebeians) เป็นพวกไพร่คล้ายกับการแบ่งชนชั้นของเมืองไทยในสมัยโบราณที่มีสิทธิในสังคมแตกต่างกันดังนั้นกรณีการลงคะแนนเสียงที่让群众ไพร่ลงคะแนนด้วยจะเป็นเรื่องสำคัญระดับชาติทีเดียวในทางปฏิบัติเมื่อรัฐบาลมีปัญหาระดับนโยบายที่ไม่สามารถตัดสินใจได้เองเนื่องจากอาจจะเกิดผลกระทบอย่างใหญ่หลวงในสังคม เช่น การที่จะเลิกจำหน่ายสุรา หรือการที่จะเปิดให้มีโสเภณีหรือบ่อนการพนันอย่างเปิดเผย ถูกต้องตามกฎหมาย รัฐบาลจำเป็นต้องให้ประชาชนตัดสินใจกันเองโดยตรง ซึ่งการลงคะแนนเสียงก็คือ Yes หรือ No นั่นเอง สำหรับการใช้ศัพท์ระหว่าง Referendum กับ Plebiscite ปัจจุบันมักใช้แทนกันมั่วไปหมดเนื่องจากคนทั่วไปไม่ทราบประวัติความเป็นมาของคำศัพท์ทั้งสองดังกล่าว

5. ประชาชนสามารถเปลี่ยนผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่สำคัญของรัฐบาลได้ (Recall) การแสดงออกซึ่งอำนาจอธิปไตยของประชาชนที่สามารถมีสิทธิออกเสียงถอดถอนเจ้าหน้าที่ตำแหน่งต่าง ๆ ซึ่งได้มาโดยการเลือกตั้ง (ไม่ใช่การแต่งตั้ง) เป็นการย้ำเน้นถึงหลักการว่าเมื่อประชาชนเลือกตั้งเข้ามาได้ประชาชนก็สามารถที่จะปลดหรือถอดถอนได้เช่นกัน

กล่าวโดยสรุป ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การกระทำกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนหรือของกลุ่มบุคคลในรูปแบบต่างๆ ที่แสดงออกอย่างชัดเจน เพื่อกดดันหรือมีอิทธิพลต่อการกระทำหรือการกำหนดนโยบายของรัฐบาลหรือให้

ความร่วมมือให้การสนับสนุนรัฐบาล โดยในการกระทำนั้นต้องมาจากความสมัครใจ และจะส่งผลสำเร็จหรือไม่สำเร็จก็เป็นไปได้

2.2 ประเภทของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีนักรัฐศาสตร์ได้อธิบายความหมายไว้และได้แบ่งประเภทของการมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นจะแตกต่างกันออกไปหลายรูปแบบดังจะเห็นได้จากงานวิจัยที่มีการศึกษาไว้ ดังนี้

Almond and Powell (1966. อ้างถึงใน เอกภพ ลิมปวิบูล, 2548:24) ได้จำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 2 รูปแบบ คือ การมีส่วนร่วมแบบเป็นทางการ และการมีส่วนร่วมแบบไม่เป็นทางการการมีส่วนร่วมแบบเป็นทางการ ได้แก่

1. การออกเสียงเลือกตั้ง
2. การพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง
3. กิจกรรมการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
4. การจัดตั้งและเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ
5. การติดต่อส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่ทางการเมือง

การมีส่วนร่วมแบบไม่เป็นทางการ ได้แก่

1. การยื่นข้อเรียกร้อง
2. การเดินขบวน
3. การเข้าประจัญหน้ากัน
4. การละเมิดกฎระเบียบของสังคม
5. การใช้ความรุนแรงทางการเมือง
6. สงครามกองโจรและการปฏิวัติ

Bubar (1972. อ้างถึงใน เอกภพ ลิมปวิบูล, 2548:24-25) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมโดยตรง เป็นลักษณะที่ประชาชนเป็นผู้ดำเนินการปกครองตนเองโดยตรง เช่น บริหารงาน กำหนดนโยบาย และการตัดสินใจในการดำเนินงานด้วยตนเอง
2. การมีส่วนร่วมโดยทางอ้อม เป็นลักษณะที่ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมแต่มิได้เป็นผู้ดำเนินการปกครองตนเองโดยตรง โดยการเลือกตั้งตัวแทนของประชาชนเข้าไป

ทำหน้าที่เปิด โอกาสให้ประชาชนเลือกตั้งเสรี แต่กำหนดกติกาเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าควบคุมความเคลื่อนไหวของฝ่ายปกครองเพื่อให้การปกครองเป็นไปตามความต้องการของประชาชน

Nie and Verba (1975. อ้างถึงใน เอกภพ ลิมปวิบูล, 2548:25-26) ได้จำแนกรูปแบบและกิจกรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะกว้างและชัดเจนไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. การลงคะแนนเสียงตั้ง (Voting) ซึ่งเห็นว่ารูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองทำให้ประชาชนมีอิทธิพลเหนือผู้นำ เพราะทำให้ผู้นำจำเป็นต้องปรับปรุงนโยบายเพื่อคะแนนเสียงของตน แต่คะแนนดังกล่าวนี้คือความเห็นเกี่ยวกับความชื่นชมของพลเมืองที่มีต่อผู้นำได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น เพราะเป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงการลงคะแนนเสียงจากผู้สมัครคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่งเท่านั้น มิได้แสดงความชื่นชอบเป็นพิเศษ สำหรับขอบเขตของผลผลิตของการเลือกตั้งนั้นกว้างขวางมาก และมีอิทธิพลเหนือพลเมืองทั้งหมด เพราะการรวมชื่นชอบของพลเมืองและแรงกดดันทำให้คะแนนเสียงเป็นเสมือนอาวุธที่มีอำนาจควบคุมรัฐบาล

2. กิจกรรมการรณรงค์หาเสียง (Campaign Activity) ซึ่งพบว่า การที่พลเมืองได้มีการมีส่วนร่วมในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนั้น ทำให้สามารถเพิ่มอิทธิพลเหนือผลการเลือกตั้งได้ โดยการกำหนดคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครคนใดคนหนึ่งไว้ก่อน และมีอิทธิพลต่อผู้นำไว้เช่นเดียวกับกิจกรรมการลงคะแนนเสียง ผลผลิตของการรณรงค์หาเสียงนำไปสู่ความขัดแย้งได้และกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ยากและต้องการความคิดริเริ่มมากกว่าการลงคะแนนเสียง สำหรับขอบเขตของกิจกรรมรณรงค์หาเสียง ได้แก่ การชักชวนให้ผู้อื่นลงคะแนนเสียงการทำงานอย่างกระตือรือร้นเพื่อพรรคการเมือง ตลอดจนงานการประชุมสัมมนาทางการเมือง การบริจาคเงินสนับสนุนพรรคการเมือง การเป็นสมาชิกสโมสรทางการเมือง และการเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

3. การติดต่อในฐานะของพลเมือง (Citizen-Initiated) การมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบนี้ หมายถึง การติดต่อเผชิญหน้าของบุคคลที่มีต่อรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐบาลซึ่งเป็นการกระทำตามลำพังโดยตัดสินใจเกี่ยวกับเวลาเป้าหมายและเนื้อหาสาระของการเข้ามีส่วนร่วมเอง การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้สามารถคาดหวังในผลประโยชน์ได้มาก เนื่องจากบุคคลสามารถตัดสินใจเลือกเรื่องที่จะติดต่อโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ภายใต้สภาพแวดล้อมนั้นๆ แต่ในด้านอิทธิพลที่มีต่อรัฐบาลมีเพียงเล็กน้อย เนื่องจากการกระทำของคนจำนวนน้อย กิจกรรมดังกล่าวมักไม่มีความขัดแย้งโดยตรงกับกลุ่มบุคคล

อื่นๆ และต้องการความคิดริเริ่มค่อนข้างมากสำหรับขอบเขตของกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ ได้แก่ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นเกี่ยวกับปัญหาเฉพาะ เช่น ปัญหาครอบครัวหรือปัญหาส่วนตัว การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นระดับพิเศษในเรื่องปัญหาสังคม เช่น ปัญหาอาชญากรรม หรือการบริหารงานของรัฐบาลท้องถิ่น เป็นต้น

4. การร่วมกิจกรรมของชุมชนหรือองค์การทางสังคม (Cooperative Activity) ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ คือ การกระทำรวมกันเป็นกลุ่มหรือกลุ่มองค์กรในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาการเมืองและสังคม เพื่อที่จะมีอิทธิพลเหนือการดำเนินงานของรัฐบาล การกระทำดังกล่าวอาจเกิดขึ้นได้เวลาใดก็ได้ และจะเกี่ยวกับปัญหาใดของกลุ่มก็ได้ นอกจากนี้ อาจเป็นการกระทำรวมกันในกิจกรรมภายในองค์กรที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้มีอิทธิพลต่อรัฐบาลมากกว่ารูปแบบที่ 3 เนื่องจากมีคนจำนวนมากเข้าร่วมและอาจมีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มได้ อย่างไรก็ตามกิจกรรมที่ร่วมมือกันนี้ต้องการความคิดริเริ่มเช่นกัน สำหรับขอบเขตของกิจกรรมที่ร่วมมือกันนี้ ได้แก่ การทำงานร่วมกับคนอื่นๆ เกี่ยวกับปัญหาท้องถิ่น การตั้งกลุ่มทำงานเพื่อท้องถิ่น และเป็นสมาชิกที่มีบทบาทแก้ปัญหามุมชนการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นร่วมกับคนอื่นๆ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นระดับพิเศษร่วมกับคนอื่นๆ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นในเรื่องเกี่ยวกับสังคม และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ระดับพิเศษเกี่ยวกับปัญหาสังคม

Milbrath (1971. อ้างถึงใน เอกภพ ลิมปวิบูล, 2548: 26-28) ได้จำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 6 รูปแบบคือ

1. การเลือกตั้ง (Voting) พบว่า การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นรูปแบบในการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แยกจากกิจกรรมเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง แต่รวมได้กับกิจกรรมที่เกี่ยวกับความรักชาติ ซึ่งแสดงออกโดยการเคารพกับพรรคการเมือง แต่รวมได้กับกิจกรรมที่เกี่ยวกับความรักชาติ ซึ่งแสดงออกโดยการเคารพธงชาติ การเสียภาษี การเคารพกฎหมาย และสนับสนุนประเทศให้ต่อต้านสงคราม ซึ่งผลจากการวิจัยได้พบอีกว่าการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อระบบมากกว่าเป็นการกระทำตามความต้องการของคนที่มีต่อระบบการเมือง จึงเห็นว่าการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น เชื่อได้ยากกว่าทำให้เกิดความแตกต่างที่สำคัญต่อผลิตผลทางการเมือง โดยให้เหตุผลเพิ่มเติมว่าบุคคลที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นเป็นผู้ที่มีความสำนึกในหน้าที่พลเมือง มีความสำนึกในบรรทัดฐานของสังคม และวิธีการดำรงชีวิตใน

ฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน นอกจากนี้การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งก็ไม่ต้องการถือข่าวสาร และแรงจูงใจมากเหมือนกิจกรรมทางการเมืองอื่นๆ

2. การเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียง (Party และ Campaign Workers) หมายถึง การเข้าร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่างการเลือกตั้งและในการเลือกตั้งขอบเขตของกิจกรรมได้แก่การมีบทบาทในการรณรงค์หาเสียงบริจาคเงินช่วยเหลือพรรคหรือผู้สมัคร ชักชวนประชาชนไปลงทะเบียนเพื่อสิทธิในการลงคะแนนเสียงแก่พรรคหรือสมัครที่ตนชอบการลงสมัครรับเลือกตั้งและการร่วมมือกับกลุ่มต่างๆ ในการปรับปรุงความเป็นอยู่ของชุมชนการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบดังกล่าวนี้เป็นแบบแผนของความสัมพันธ์ขั้นต้นระหว่างปัจเจกชนกับรัฐ Milbarth พบว่า ผู้ที่เข้าร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้มีน้อยมาก เนื่องจากการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวต้องอาศัยความตื่นตัวและความสนใจอย่างแท้จริง พวกที่เข้าร่วมกิจกรรมประเภทนี้จัดอยู่ใน “พวกนักสู้” (Gladiators)

3. การเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน (Community Activists) ขอบเขตของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ได้แก่ การรวมกันขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาสังคม การทำงานร่วมกับกลุ่มที่ทำงานเกี่ยวกับสังคม การเป็นสมาชิกที่มีความกระตือรือร้นขององค์การที่มีบทบาทเกี่ยวกับกิจการสาธารณะอื่นๆ และติดต่อกับทางราชการในเรื่องปัญหาสังคม “ผู้มีบทบาทในชุมชน” มีลักษณะคล้ายกับ “เจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียง” ในหลายๆ ด้านเนื่องจากเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นสูง และมีระดับความผูกพันทางใจกับชุมชนสูงเช่นเดียวกัน จะแตกต่างกันคือ “ผู้มีบทบาทในชุมชน” มีความเกี่ยวข้องกับพรรคและการรณรงค์หาเสียงน้อยกว่าผู้มีบทบาทในพรรคการเมือง

4. การติดต่อกับทางราชการ (Contracting Officials) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้เป็นเรื่องเฉพาะ เช่น การติดต่อกับทางราชการในเรื่องภาษีโรงเรือน การทำถนน การตรวจสอบความมั่นคงทางสังคม เป็นต้น การมีส่วนร่วมแบบนี้มีผลโดยตรงต่อบุคคลนั่นเองเท่านั้นการเข้าร่วมทางการเมืองรูปแบบดังกล่าวนี้ เกือบจะไม่ใช้การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามความหมายที่แท้จริง แต่เรียกการมีส่วนร่วมแบบนี้ว่า การมีส่วนร่วมอย่างแคบ (Parochial Participation)

5. การเป็นผู้ประท้วง (Protestors) ขอบเขตของกิจกรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ คือ การเข้าร่วมเดินขบวนตามถนนหรือก่อให้เกิดการจลาจล เพื่อบังคับให้รัฐแก้ไขบางอย่างซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมืองให้ถูกต้อง การประท้วงอย่างแข็งขันและ

เปิดเผยต่อสาธารณะชนด้วยรัฐบาลกระทำในสิ่งที่ผิดศีลธรรม การเอาใจใส่กับการชุมนุม
ประท้วง การเข้าร่วมกับกลุ่มประท้วงรัฐบาล และการปฏิเสธการยอมรับกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม

6. การเป็นผู้สื่อข่าว (Communicators) รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง
เมืองในลักษณะนี้มีขอบเขตของกิจกรรม คือ การเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับการเมือง การส่ง
จดหมายสนับสนุนผู้นำเมื่อเขาทำดี การเข้าร่วมอภิปรายทางการเมือง การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับ
การเมืองแก่เพื่อนในชุมชนที่อาศัยอยู่ การให้ความสนใจกับทางราชการ และเขียนจดหมายถึง
บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ กิจกรรมแต่ละอย่างต้องการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างภายในชุม
ชน ผู้ที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของ “ผู้สื่อข่าว” นี้มักเป็นพวกที่มีการศึกษาสูง มี
ข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมาก และมีความสนใจการเมืองมากด้วย “ผู้สื่อข่าวทางการเมือง” จะ
วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลมากกว่า “เจ้าหน้าที่พรรค” หรือ “ผู้รักชาติ” แต่จะไม่แสดงออกด้วย
“กิจกรรมการประท้วง”

Huntington and Nelson (1976. อ้างถึงใน เอกภพ ลิมปวิบูล, 2548:28-29)
ได้แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 5 รูปแบบ ดังนี้

1. กิจกรรมการเลือกตั้ง (Electoral Activity) หมายถึง กิจการออก
เสียงเลือกตั้งและการรณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้ง
2. การวิ่งเต้น (Lobby) หมายถึง การติดต่อเจ้าหน้าที่หรือผู้นำทาง
การเมืองเพื่อหาทางเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และการกำหนดนโยบายของรัฐบาลโดยใช้
ข้อมูลต่างๆ เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นเกณฑ์
3. กิจกรรมองค์กร (Organization Activity) เป็นกิจกรรมทาง
การเมืองของกลุ่มองค์กรใดองค์กรหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายที่เข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องเกี่ยวกับ
ผลประโยชน์เฉพาะอย่าง หรืออาจจะเป็นผลประโยชน์ต่อส่วนร่วมก็ได้ 4. การติดต่อเฉพาะเรื่อง
(Contracting) หมายถึง การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของทางราชการเป็นการ
ส่วนตัว โดยมุ่งหวังประโยชน์ส่วนตัวเฉพาะครอบครัวหรือหมู่คณะของตน
4. การติดต่อเฉพาะเรื่อง (Contracting) หมายถึง การติดต่อกับ
เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของทางราชการเป็นการส่วนตัว โดยมุ่งหวังประโยชน์ส่วนตัว
เฉพาะครอบครัวหรือหมู่คณะ
5. การใช้ความรุนแรง (Violence) หมายถึง กิจกรรมที่พยายาม
สร้างผลกระทบต่อการตัดสินใจ การกำหนดนโยบายของรัฐบาล โดยการทำร้ายร่างกาย
ทำลายทรัพย์สิน กิจกรรมนี้อาจดำเนินไปโดยมีจุดมุ่งหมายที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบ

ทางการเมือง เช่น การก่อรัฐประหาร การลอบสังหารผู้นำทางการเมือง หรืออาจมุ่งที่จะเปลี่ยนแปลงการปกครอง เช่น การปฏิวัติ

2.3 ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตย คือ ทำให้ผู้ปกครองและผู้ถูกปกครองได้มีโอกาสทราบความต้องการของกันและกันอย่างแท้จริงทำให้การดำเนินนโยบายของรัฐตอบสนองต่อผู้เป็นเจ้าของประเทศในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ดังมีนักวิชาการได้ให้ความสำคัญดังนี้

สิทธิพันธ์ พุทธหุน (2536 : 67-82) การมีส่วนร่วมทางการเมืองถือว่าเป็นลักษณะสำคัญประการหนึ่งของระบบการเมืองสมัยใหม่ ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนมักมีความตื่นตัว หรือสนใจในทางการเมืองสูงกว่าในระบบบจารีตประเพณี เนื่องจากทฤษฎีประชาธิปไตยได้แสดงกรรมวิธีที่กำหนดจุดมุ่งหมายและวิธีการเลือก ซึ่งสัมพันธ์ต่อสังคมทุกประการ จุดมุ่งหมายสังคมที่ตั้งไว้ คือ เพื่อแจกจ่ายแบ่งปันผลประโยชน์ในสังคมให้เข้ากับ ความจำเป็น และความต้องการของประชาชน การเข้ามีส่วนร่วมนั้นจะเห็นได้ว่าไม่ได้กระทำต่อจุดหมายของสังคมใด แต่กระทำต่อเทคนิคที่ตั้งจุดมุ่งหมาย การมีส่วนร่วมทางการเมืองถือเป็นหลักสำคัญอย่างหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย หมายถึง การมีส่วนร่วมที่ประชาชนจะพึงมีโอกาสในการกำหนดนโยบายในการตัดสินใจ และในกิจกรรมต่างๆ ของรัฐบาลและในทางการเมือง

อดิศร เหลาแหว (2547) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมที่แสดงออกโดยบุคคล ซึ่งไม่จำเป็นที่จะต้องมีโอกาสที่ไปไกลถึงขนาดมุ่งที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล แต่อาจเป็นกิจกรรมง่ายๆ เช่น พูดคุย ถกปัญหาทางการเมือง การเป็นสมาชิกที่ตีบทบาทในหน่วยงานที่แก้ปัญหาชุมชน การรับฟังข่าวสารทางการเมือง การส่งจดหมายแสดงความคิดเห็นทางการเมืองไปให้หนังสือพิมพ์ การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง หรือการรับสมัครเลือกตั้งเป็นตัวแทนราษฎรในท้องถิ่น เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองหมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปมีกิจกรรมในทางการเมือง การแสดงออกทางความคิดทางการเมือง การลงประชามติทางการเมือง การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ซึ่งประชาชนมีความชอบธรรมและมีสิทธิเสรีภาพในการร่วมกิจกรรมนั้นๆ

3. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง

3.1 ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมือง

วัฒนธรรมทางการเมืองนั้นเป็นส่วนหนึ่งของระบบการเมืองและมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองมีความหมายที่แตกต่างไปจากความหมายของคำว่า วัฒนธรรม กล่าวคือ วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นส่วนหนึ่งหรือเป็นระบบของระบบวัฒนธรรมทั้งหมด เมื่อเป็นเช่นนี้ วัฒนธรรมทางการเมืองจึงมีสาระพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับแบบแผนของการดำเนินชีวิตทางการเมืองของสมาชิกในสังคม ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม และประเพณีทางการเมืองของสังคมนั้นๆ วัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นปัจจัยประการสำคัญที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทางการเมืองของมวลสมาชิกในสังคม ซึ่งมีผู้ให้ความหมายดังนี้

Gabriel Almond (1956. อ้างถึงใน วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวรรณ , 2536 : 151) ได้อธิบายว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแบบแผนของทัศนคติและความเชื่อของบุคคลที่มีต่อระบบการเมือง ต่อส่วนต่างหรือระบบย่อยของระบบการเมืองและบทบาททางการเมืองของตน ซึ่งจำแนกออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ ความโน้มเอียงในการการรับรู้ (cognitive orientation) หมายถึง ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมือง ความโน้มเอียงในเชิงสร้างความรู้สึกผูกพัน (affective orientation) หมายถึง ความรู้สึกผูกพันและความรู้สึกมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียกับระบบการเมือง และความโน้มเอียงในเชิงประเมินคุณค่า (evaluative orientation) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินเพื่อตัดสินใจและแสดงความคิดเห็นตลอดจนมีบทบาททางการเมือง

Pye (1966. อ้างถึงใน กนกวรรณ เทียนสุวรรณ โณ , ร้อยตำรวจเอกหญิง , 2544 : 16) ได้อธิบายว่า วัฒนธรรมทางการเมือง คือ แบบแผนของทัศนคติ ความเชื่อ ความรู้สึก ซึ่งก่อให้เกิดระเบียบ และความหมายต่อกระบวนการทางการเมือง ทั้งยังช่วยวางรากฐานและข้อบังคับซึ่งควบคุมพฤติกรรมของบุคคลในระบบการเมือง วัฒนธรรมจึงเป็นที่รวมทั้งความคิดทางการเมืองและบรรทัดฐานทางการเมืองต่างๆ และเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงการรวมตัวของมิติทางการเมืองด้านจิตวิทยา และความคิดทางการเมือง

William T. Blum (1974. อ้างถึงใน วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวรรณ , 2536 : 152) ได้อธิบายว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมทั่วไปของสังคม โดยเฉพาะจะเกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง ส่วนประกอบอันสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมือง ได้แก่

สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วิทยานิพนธ์ งานวิจัย

ค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติ รวมทั้งการให้ความสนับสนุนโดยทั่วไปจากสมาชิกภายในระบบการเมือง

Rowe (1969. อ้างถึงใน ศราวุธ ศรีแสงใส, 2544 : 27) ได้อธิบายว่า วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง เป็นแบบแผนอย่างหนึ่งของค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติ ด้านความรู้สึกทั้งหลายของบุคคลแต่ละคน

วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน (2536) ได้อธิบายว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแบบแผนของทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยมและความรู้สึกที่ประชาชนมีต่อระบบการเมือง ซึ่งจะมีส่วนกำหนดพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล

วุฒิพงษ์ ไชยพรพัฒนา (2546 : 10) ได้อธิบายว่า วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง แบบแผนของทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม อุดมการณ์ ความรู้สึก การรับรู้ และการประเมินค่าของบุคคลที่มีต่อระบบการเมือง และต่อบุคคลซึ่งนำไปสู่แบบแผนทางพฤติกรรมที่มีการแสดงออก หรือไม่แสดงออกทางการเมือง ซึ่งอาจจะเป็นในทางสนับสนุน ต่อต้านหรือนิ่งเฉย ต่อระบบการเมืองก็ได้

ลิขิต ชีรเวทิน (2529. อ้างถึงใน ชูเอก ฉายา, 2539 : 8) ได้อธิบายว่า วัฒนธรรมทางการเมืองก็คือส่วนของวัฒนธรรมที่มีผลกระทบต่อค่านิยม ความเชื่อ ปทัสถาน และพฤติกรรมของคนในกระบวนการหรือวิถีทางการเมือง

สมจิตร หวังคิลก (2538) ได้อธิบายว่า วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง แบบกระสวนหรือชุดของทัศนคติ และทิศทางตามความโน้มเอียงของความคิด ความเชื่อ และค่านิยมของแต่ละบุคคลที่มีต่อการเมือง ซึ่งประกอบด้วยระบบการเมืองและส่วนอื่น ๆ ของระบบการเมืองแตกต่างกันออกไป ซึ่งแบบกระสวนนี้เป็นสิ่งที่สมาชิกของสังคม หรือของระบบการเมืองส่วนใหญ่มีอยู่ร่วมกัน

กล่าวโดยสรุป วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง การที่ประชาชนมีทัศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมของระบบการเมืองที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทางการเมืองของประเทศทั้งในแง่ของการสร้างความชอบธรรมทางการเมืองและการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้นทั้งในอดีตและปัจจุบัน

3.2 ประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง

Almond & Verba (1995. อ้างถึงใน วุฒิพงษ์ ไชยพรพัฒนา, 2546 : 12) ได้จำแนกวัฒนธรรมทางการเมือง โดยใช้แนวทางการค้นหาความโน้มเอียงทางการเมืองของบุคคลโดยวัดจากปัจจัย 4 ประการ คือ

1. บุคคลนั้นมีความรู้เกี่ยวกับชาติของเขา และเกี่ยวกับระบบการเมืองของเขา โดยทั่วไป อย่างตลอดจนเขามีความรู้ต่อลักษณะทั่ว ๆ ไปของระบบอย่างไร เขามีความคิดเห็นหรือการตัดสินใจว่าระบบนี้เป็นอย่างไร

2. บุคคลผู้นั้นมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างทางการเมือง และบทบาทของการเมืองของชนชั้นปกครองอย่างไร เขามีความรู้สึกและความคิดเห็นต่อโครงสร้างบทบาทของผู้นำ และนโยบายของรัฐบาลอย่างไร

3. บุคคลนั้นมีความรู้สึกเกี่ยวกับการบริหารงานของรัฐอย่างไร มีความรู้เกี่ยวกับสถาบัน ตัวบุคคล และกระบวนการตัดสินใจที่เกี่ยวกับการบริหารนั้นเป็นอย่างไร และมีความรู้สึก ความคิดเห็นต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างไร

4. บุคคลผู้นั้นมองตนเองในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งในระบบการเมือง เขามีความรู้เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ หน้าที่และวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการเมือง ตลอดจนความรู้ของเขาว่าสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในนโยบายของการตัดสินใจ ของรัฐบาลหรือไม่ อย่างไร

Almond & Verba (1963. อ้างถึงใน วิรัตน์ แคนสีแก้ว , 2548 : 15) ได้ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะวัฒนธรรมของกลุ่มคนในสังคมต่าง ๆ และพบว่ามึลักษณะที่แตกต่างกัน 3 ลักษณะ ดังนี้ สองลักษณะแรกได้กล่าวไว้คือ “ วัฒนธรรมทางการเมืองของชาวบ้าน “ และ “ วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีส่วนร่วม ” เรียกว่า “ Participant Political Culture ” คือ มีความรู้ ความเข้าใจกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง และมองบทบาทของตนเอง ว่าเป็นผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการนี้ คือ ร่วมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเขียนจดหมายไปถึงผู้แทนราษฎร เพื่อแสดงความคิดเห็นต่อนโยบายของรัฐบาล การติดตามข่าวสารทางการเมือง ใกล้เคียง และการมีบทบาทในการจัดตั้งสมาคม ผลประโยชน์และเป็นสมาคมพรรคการเมืองด้วย และปัจจัยเกี่ยวกับความสำนึกทางการเมืองเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

Almond & Verba (1965. อ้างถึงใน วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวิน , 2536 : 152 - 154) ได้แบ่งประเภทของวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นตัวแบบเชิงอุดมคติ (ideal type) โดยใช้ปัจจัยเกี่ยวกับความสำนึกทางการเมืองและการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ไว้ดังนี้

1. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมจำกัดวงแคบ (parochial political culture) หมายถึง วัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ไม่รับรู้การปฏิบัติงานขององค์กรทางการเมือง และไม่คิดว่าตนจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง

เมือง วัฒนธรรมทางการเมืองเช่นนี้แสดงว่า ประชาชนมีความสำนึกทางการเมืองต่ำและขาด การมีส่วนร่วมทางการเมือง มักปรากฏในสังคมที่ล่าหลังหรือสังคมแบบจารีตประเพณี เช่น สังคมเผ่าในแอฟริกาที่มีลักษณะการปกครองที่เรียบง่าย เป็นต้น

พฤษศิลา ชุมพล, ม.ร.ว. (2547. อ้างถึงใน ศิริวิมล เปี่ยมวิทยาคุณ, 2547 : 17)

กล่าวว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบค้ำเคบ มักจะปรากฏในสังคมที่ไม่มีการแบ่งแยก บทบาททางการเมืองออกจากบทบาทอื่น เช่น การเป็นหัวหน้าเผ่า เป็นการผสมบทบาทต่าง ๆ ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ ศาสนา เข้าไว้ด้วยกัน ดังนั้น ความโน้มเอียงทางการเมืองของ คนในสังคมจึงแยกไม่ออกจากความโน้มเอียงทางสังคมหรือทางศาสนา แต่ในทางสังคมที่เริ่ม มีการแบ่งแยกหน้าที่แล้ว ก็อาจจะยังคงมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบค้ำเคบอยู่ แต่จะเป็น ด้านความรู้สึก กับการประเมินค่ามากกว่าทางด้านความรู้

2. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (subjective political culture)

หมายถึง วัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่ยอมรับในอำนาจของรัฐบาล มีความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับการเมืองและระบบการเมืองโดยทั่วไป แต่ไม่สนใจที่จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่ว่าในระดับใด มักปรากฏในสังคมที่มีการพัฒนาต่ำกว่าสังคมในแบบแรก

3. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม (participant political culture)

หมายถึง วัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่สนใจการเมือง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ระบบการเมืองในทุกๆด้าน มีจิตสำนึกทางการเมืองสูงโดยมีความรู้สึกผูกพันต่อระบบ การเมือง มีความสนใจและกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมทางการเมือง โดย อย่างน้อยเข้าไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มักปรากฏในสังคมที่มีระดับพัฒนาการทางการเมืองสูง

Rosenbaum . (1975. อ้างถึงใน สมจิตร หวังฉิลล , 2538 : 17-18) ได้แบ่ง

วัฒนธรรมทางการเมืองออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. วัฒนธรรมทางการเมืองที่เกี่ยวกับความคิด ความเชื่อของสมาชิกในสังคม ต่อระบบการเมือง เช่น ความชื่นชมการปกครองระบอบประชาธิปไตย การยกย่องเสรีภาพ ความเท่าเทียมกัน

2. วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวกับการกระทำ เป็นแบบแผนวิธีการปฏิบัติ ในทางการเมือง เช่น การเลือกตั้ง การหาเสียง การประท้วง

3. วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวกับสิ่งประดิษฐ์ ซึ่งระบบสังคมได้คิดขึ้น เช่น สถาบันทางการเมืองต่างๆ อาทิ พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์

3.3 ความสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมือง

วัฒนธรรมทางการเมืองมีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบการเมืองการปกครอง โดยมีนักวิชาการได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง ดังนี้

สมบัติ ชำรงค์ธัญวงศ์ (2538, อ้างถึงใน วนิตา ปะพอบุญ, 2548 : 10) ได้อธิบายว่า วัฒนธรรมทางการเมือง ในปัจจุบันนี้สามารถแยกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม ซึ่งถือว่าการปกครองหรือการบริหารประเทศนั้น เป็นหน้าที่ของผู้ปกครองหรือผู้บริหารประเทศ พลเมืองจึงต้องยอมรับและปฏิบัติตามกฎ ระเบียบอย่างเคร่งครัดและจะไม่มีส่วนร่วม ในทางการเมืองแต่อย่างใด

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย จะเกิดขึ้นในสังคมที่ทำการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ที่อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศมาจากประชาชน เป็นของประชาชน และเป็นไปเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชน โดยประชาชนที่ปกครองในระบบนี้ จะต้องเป็นผู้ที่มีความสำนึกตระหนักในบทบาทและหน้าที่ของตน

วิวัฒน์ เขียมไพรวาน (2536 : 154) อธิบายว่า การที่วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของระบบการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองจึงมีความสำคัญอย่างน้อย 2 ประการดังต่อไปนี้

ประการที่หนึ่ง วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างเสริมความชอบธรรมทางการเมือง (political legitimacy) ให้กับระบบการเมือง ทั้งนี้ไม่ว่าระบบการเมืองนั้นๆ จะมีลักษณะเป็นแบบเผด็จการหรือแบบประชาธิปไตยก็ตาม ซึ่งจะเป็นผลทำให้ระบบการเมืองนั้นๆ สามารถคงอยู่ได้อย่างราบรื่น ประชาชนจะสนับสนุนและให้ความร่วมมือกับรัฐบาล โดยการเชื่อฟังคำสั่งและกฎหมายต่างๆ เพื่อเป็นการรักษาระเบียบของสังคมการเมือง ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะเหตุว่า ลักษณะธรรมชาติของวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนที่เป็นอยู่ในสังคมแต่ละขณะนั้นมักจะมีลักษณะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้นและเป็นอยู่ในแต่ละขณะอยู่เสมอ ดังเช่น กรณีการปฏิวัติของสาธารณรัฐประชาชนจีนในปี ค.ศ. 1949 นั้น เมื่อพรรคคอมมิวนิสต์ยึดอำนาจได้แล้วก็ได้ปลุกฝังวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ที่สอดคล้องกับอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ให้เป็นวัฒนธรรมหลักของสังคมแทนที่วัฒนธรรมแบบดั้งเดิม ทั้งนี้ก็เพื่อให้ประชาชนจีนหันมาสนับสนุนและร่วมมือกับรัฐบาลคอมมิวนิสต์นั่นเอง เป็นต้น จะเห็นได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองมีความสำคัญต่อการสร้างความชอบธรรมของรัฐบาล ทั้งในแง่ของการรักษาระเบียบดั้งเดิมหรือการเปลี่ยนแปลงระเบียบของสังคม

ประการที่สอง วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญในการกระตุ้นหรือริเริ่มให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเกิดขึ้น ในประเด็นนี้จะเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ที่ได้รับอิทธิพลจากความคิดตะวันตก ซึ่งส่วนมากมักปรากฏเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นนำ (elite) ของสังคมที่เห็นว่า สภาพของระบบการเมืองที่เป็นอยู่ ล้าสมัยด้อยประสิทธิภาพ ไม่สามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ จึงต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเกิดขึ้น ดังจะเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งสำคัญๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เช่น การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 โดยคณะราษฎรซึ่งล้วนเป็นผู้นำในระบบราชการที่ได้รับการศึกษาจากฝรั่งเศสและยุโรป และเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 อันเป็นผลมาจากการเรียกร้องรัฐธรรมนูญ โดยผู้นำนิสิตนักศึกษาและประชาชน เป็นต้น จะเห็นได้ว่า การที่กลุ่มชนชั้นนำของสังคมมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ที่มีลักษณะแตกต่างไปจากประชาชนส่วนใหญ่นั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ริเริ่มให้มีการเปลี่ยนแปลง

กล่าวโดยสรุป ความสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างความชอบธรรมทางการเมือง และเป็นการกระตุ้นหรือริเริ่มให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นการเมืองที่มีลักษณะแบบเผด็จการ หรือแบบประชาธิปไตย และวัฒนธรรมทางการเมืองนั้นยังมีความสำคัญต่อการสร้างความชอบธรรมของรัฐบาลด้วย

4. ทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์ (Maslow's theory of motivation)

ทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจ (Theories of motivation) มีมากมาย แต่ในที่นี้จะนำมากล่าวเพียงทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์ที่เกี่ยวข้องในการที่จะจูงใจเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลนครบาลเกี่ยวกับความสนใจทางการเมืองได้อีกอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2552 (<http://learners.in.th /blog /motiv />) กล่าวว่า ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ซึ่งกำหนดโดยนักจิตวิทยาชื่อ Abraham Maslow เป็นทฤษฎีการจูงใจที่มีการกล่าวขวัญกันอย่างแพร่หลาย มาสโลว์มองความต้องการของมนุษย์เป็นลักษณะลำดับขั้น จากระดับต่ำสุดไปยังระดับสูงสุด และสรุปว่า เมื่อความต้องการในระดับหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์ก็จะมีความต้องการอื่นในระดับที่สูงขึ้นต่อไป ดังนี้

1. ความต้องการของร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานเพื่อความอยู่รอด เช่น อาหาร น้ำ ความอบอุ่น ที่อยู่อาศัย การนอนและการพักผ่อน มาสโลว์ได้กำหนดตำแหน่งซึ่งความต้องการเหล่านี้ได้รับการตอบสนองไปยังระดับที่มีความจำเป็น เพื่อใช้ชีวิตอยู่รอด และความต้องการอื่นจะกระตุ้นบุคคลต่อไป

2. ความต้องการความมั่นคงหรือความปลอดภัย (Security or Safety Needs) ความต้องการเหล่านี้ เป็นความต้องการที่จะเป็นอิสระจากอันตรายทางกาย และความกลัวต่อการสูญเสียงาน ทรัพย์สิน อาหาร หรือที่อยู่อาศัย

3. ความต้องการการยอมรับ หรือความผูกพัน หรือความต้องการทางสังคม (Affiliation of Acceptance Needs) เนื่องจากบุคคลอยู่ในสังคมจำเป็นต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่น

4. ความต้องการการยกย่อง หรือความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง (Esteem Needs) ตามทฤษฎีมาสโลว์ เมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองความต้องการการยอมรับแล้วจะต้องการการยกย่องจากตัวเอง และจากบุคคลอื่น ความต้องการเหล่านี้เป็นการพึงพอใจในอำนาจ (Power) ความภาคภูมิใจ (Prestige) สถานะ (Status) และความเชื่อมั่นในตนเอง (Self - Confidence)

5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Needs for Self-Actualization) ความต้องการในระดับสูงสุด เป็นความปรารถนาที่จะสามารถประสบความสำเร็จ เพื่อที่จะมีศักยภาพ และบรรลุความสำเร็จในสิ่งใดสิ่งหนึ่งในระดับสูงสุด

จากทฤษฎีดังกล่าวสรุปได้ว่า ความต้องการของบุคคลมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับว่าบุคคลมีส่วนร่วม และมีความต้องการที่จะได้รับการตอบสนอง เมื่อความต้องการของบุคคลในระดับต่ำสุดได้รับการตอบสนองแล้ว บุคคลก็ยังต้องการการตอบสนองในระดับสูงสุดอยู่ตลอดเวลา

5. ทฤษฎีแรงจูงใจ (ERG. Theory) ของแอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer)

ทฤษฎีแรงจูงใจเป็นอีกทฤษฎีหนึ่งที่สร้างแรงจูงใจให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลเมื่องกาฬสินธุ์ที่ต้องการมีความสนใจทางการเมืองที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งมีนักวิจัยได้กล่าวเกี่ยวกับทฤษฎีแรงจูงใจไว้ ดังนี้

วิชญ์ บุญมาร์ตัน 2552 ([http : // www.wiszanu.com](http://www.wiszanu.com)) กล่าวว่า ทฤษฎีแรงจูงใจ ถูกนำเสนอโดย เคลย์ตัน แอลเดอร์เฟอร์ (Clayton Alderfer) ได้เสนอทฤษฎีว่าด้วยความ

ต้องการของมนุษย์ขึ้นมาเรียกว่า ทฤษฎี อี. อาร์. จี. (ERG. Theory) ซึ่งคล้ายคลึงกับแนวคิดของมาสโลว์ แต่เขาได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความต้องการเพื่อการดำรงชีพ (Existence needs : E) เป็นความต้องการที่จำเป็นในการอยู่รอดของชีวิต ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย เสื้อผ้า สภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี ค่าตอบแทนและผลประโยชน์เกื้อกูลต่างๆ ความต้องการทางด้านความปลอดภัยของมาสโลว์นั่นเอง

2. ความต้องการด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Relatedness needs : R) เป็นความต้องการที่จะมีความสัมพันธ์กับสังคมรอบด้าน เช่น เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา การได้รับการยอมรับยกย่องจากผู้อื่น ต้องการเป็นผู้นำ เป็นหัวหน้า เป็นผู้ตาม ความต้องการด้านความสัมพันธ์ทางสังคมนี้ ถ้าเทียบกับความต้องการที่มาสโลว์กำหนดไว้คือ ความต้องการสังคมและความรัก

3. ความต้องการความเจริญก้าวหน้า (Growth needs : G) เป็นความต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้มีความเจริญก้าวหน้า ต้องการเป็นผู้มีความคิดริเริ่ม บุกเบิก และใช้ศักยภาพของตนเองที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งเป็นความต้องการขั้นสูงสุด ความต้องการประเภทนี้เสมือนกับความต้องการความสำเร็จสมหวังในชีวิตของมาสโลว์

ทฤษฎีแรงจูงใจของแอลเดอร์เฟอร์ มีความคล้ายคลึงกับทฤษฎีแรงจูงใจมนุษย์ของมาสโลว์ คือ ทฤษฎีของมาสโลว์นั้นความต้องการจะได้รับการตอบสนองเป็นขั้นๆ และก้าวหน้าขึ้นไปเรื่อยๆ กล่าวคือ เมื่อใดที่ความต้องการระดับต่ำ ได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการที่อยู่ในระดับที่สูงขึ้นก็จะมีผลในการจูงใจ ซึ่งทฤษฎีแรงจูงใจ ERG. ของ แอลเดอร์เฟอร์ ก็มีสภาพเหมือนกันในแง่ที่มนุษย์จะมีความต้องการเพิ่มขึ้น จากความต้องการ E. สู่อุปสงค์ R. และความต้องการ G. เมื่อความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการนั้นจะไม่ใช่สิ่งจูงใจอีกต่อไป

อย่างไรก็ตาม แนวความคิดของแอลเดอร์เฟอร์ จะแตกต่างจากมาสโลว์ในประเด็นที่ว่า

1. ความต้องการของมนุษย์อาจกลับไปกลับมาได้ ไม่จำเป็นต้องเริ่มจากความต้องการระดับต่ำไปสู่ระดับสูงเสมอไป

2. คนมีความต้องการพร้อมๆ กันหลายขั้นได้ ไม่จำเป็นต้องก้าวทีละขั้น เช่น คนมีความต้องการทางร่างกายเพื่อความอยู่รอด พร้อมกันนั้นก็ต้องการมีเพื่อนฝูง และการยอมรับนับถือด้วย เป็นต้น

จากทฤษฎีดังกล่าวสรุปได้ว่า มนุษย์มีความต้องการที่จะได้รับการตอบสนองเป็นขั้นๆ และก้าวหน้าขึ้นไปเรื่อยๆ ได้แก่ ความต้องการเพื่อการดำรงชีพ ความต้องการด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ความต้องการด้านความเจริญก้าวหน้า และเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการของมนุษย์อาจกลับไปกลับมาได้ และมีความต้องการพร้อมๆ กันหลายขั้นได้ ไม่จำเป็นต้องเริ่มจากความต้องการระดับต่ำไปสู่ระดับสูงเสมอไป

6. ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory) ของวิกเตอร์ วรูม (Victor Vroom)

ทฤษฎีความคาดหวังเป็นอีกทฤษฎีหนึ่งที่สนับสนุนความคาดหวังของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจนครหลวงกาฬสินธุ์เกี่ยวกับความสนใจทางการเมือง ในการที่จะเห็นการเมืองของไปในทางที่ดี ดังมีนักวิจัยได้กล่าวไว้ ดังนี้

วินัย เพชรช่วย 2552 (<http://www.geocities.com/vinaip/knowledge/wmotive03.htm>) กล่าวว่า ทฤษฎีความคาดหวัง ถูกนำเสนอโดย วิกเตอร์ วรูม (Victor Vroom) ซึ่งอธิบายได้ด้วยสูตร

$$\text{Motivation} = \text{Expectancy} \times \text{Valence}$$

$$\text{แรงจูงใจ} = \text{ความคาดหวัง} \times \text{คุณค่าของผลลัพธ์}$$

มีความหมายว่าระดับของแรงจูงใจเป็นไปตามระดับความต้องการที่คนเรามีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และระดับความเป็นไปได้ที่เขาจะได้รับสิ่งนั้น ทฤษฎีนี้มีหลักการพื้นฐานที่สำคัญคือ

1. ปัจจัยภายใน (ความต้องการ) และปัจจัยภายนอก (สภาพแวดล้อม) มีผลต่อพฤติกรรมของบุคคล
2. พฤติกรรมใดๆเกิดจากการตัดสินใจด้วยตนเองของบุคคล
3. บุคคลมีความแตกต่างกันในความต้องการ ความปรารถนา และเป้าหมาย
4. บุคคลจะเลือกใช้พฤติกรรมใดยอมเป็นไปตามการรับรู้ผลต่อเนื่องจากพฤติกรรมนั้น
5. แรงจูงใจตามทฤษฎีนี้จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยตัวแปรสำคัญสองตัวประกอบกัน คือ ความคาดหวัง และ คุณค่าของผลลัพธ์

ความคาดหวัง (Expectancy) หมายถึงการรับรู้ของบุคคลต่อความสามารถของตนเอง หรือโอกาสและความเป็นไปได้ที่เขาจะทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายได้ โดยทั่วไปแล้วบุคคลที่มีความคาดหวังสูงย่อมมีแรงจูงใจสูง แต่ถ้าพนักงานคนใดไม่เชื่อใจตัวเองว่าจะ

ทำงานได้สำเร็จ พนักงานคนนั้น ไม่มีแรงจูงใจที่จะกระทำหรือไม่พยายามทำงานนั้น การรับรู้ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ การรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติ การกระทำหรือพฤติกรรมกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหรือต่อผลตอบแทนที่จะได้รับ ถ้าบุคคลคาดหวังสูงว่าการกระทำของเขาจะได้รับรางวัลเขาจะเกิดแรงจูงใจสูง ถ้าพนักงานมั่นใจว่าเมื่อกระทำแล้วได้รับผลตอบแทนเขาจะยอมเกิดแรงจูงใจที่จะทำงานนั้น แต่ถ้าพนักงานไม่มีความแน่ใจว่าจะได้รับอะไร แรงจูงใจในการทำงานจะไม่เกิดขึ้น

คุณค่าของผลลัพธ์ (Valence) หมายถึงคุณค่า หรือความสำคัญที่บุคคลรับรู้ผลตอบแทนหรือรางวัลที่ได้รับ โดยทั่วไปถ้าบุคคลรับรู้คุณค่าสูงต่อผลตอบแทน หรือรับรู้ว่าคุณค่าผลลัพธ์มีความสำคัญสูงมากเท่าไรยิ่งทำให้มีแรงจูงใจสูงมากขึ้นด้วย และจะทุ่มเทความสามารถในการกระทำเพื่อให้ได้ผลลัพธ์นั้น

จากทฤษฎีดังกล่าวสรุปได้ว่า การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง จะทุ่มเทในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การมีส่วนร่วมของบุคคลในการกระทำมีผลเกี่ยวเนื่องในความคาดหวังที่จะเกิดขึ้น โดยมีกระบวนการจูงใจให้มีการกระทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อผลลัพธ์ที่มีความพอใจมากที่สุด

7. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์

สถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์ เดิมที่ทำการของสถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์ได้อยู่ร่วมกันกับตำรวจภูธรจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีที่ทำการเป็นอาคารไม้ 2 ชั้น หลังคามุงด้วยสังกะสี หน้าที่ทำการไปทางทิศเหนือ ตั้งอยู่บริเวณที่ทำการตำรวจภูธรจังหวัดกาฬสินธุ์ในปัจจุบัน

เดิม สถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์ มีกำลังตำรวจประมาณ 20 นาย เมื่อ พ.ศ. 2461 โดยที่ทำการของสถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์ อยู่ที่ชั้นบน ส่วนที่ทำการของตำรวจภูธรจังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ที่ชั้นล่าง และต่อมาได้แยกที่ทำการออกจากกันโดยสถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์ ได้มาสร้างที่ทำการใหม่เป็นอาคารไม้ชั้นเดียว หลังคามุงด้วยสังกะสี เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2482 จนถึง พ.ศ. 2523 จึงได้จัดสร้างอาคารที่ทำการใหม่ทดแทนเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 ชั้นสร้างเสร็จเมื่อ พ.ศ. 2523 จนถึงปัจจุบัน และต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2547 สถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์ ได้การสนับสนุนจากหน่วยเหนือ โดยก่อสร้างอาคาร 2 ชั้นเพิ่มอีก 1 หลัง มีบริเวณติดต่อกันไปมาได้สะดวก กว้างขวาง มีความเหมาะสมและเพียงพอต่อการอำนวยความสะดวกและบริการต่อประชาชน ปัจจุบันมีกำลังตำรวจ 222 นาย เมื่อ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2552 (บรรยายสรุปสถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์ . 2552)

สภาพโดยทั่วไป

ขนาดและที่ตั้ง

สถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์ ตั้งอยู่เลขที่ 283 ถนนกาฬสินธุ์ ตำบล
กาฬสินธุ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในที่ดินราชพัสดุ เลขที่ กส.579 มีขนาด
เนื้อที่ 27 ไร่ 1 งาน 34 ตารางวา

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดต่อกับ สถานีตำรวจภูธรสมเด็จ และสถานี
ตำรวจภูธรสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
ทิศใต้ ติดต่อกับ สถานีตำรวจภูธรกมลาไสย และสถานี
ตำรวจภูธรยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
ทิศตะวันออก ติดต่อกับ สถานีตำรวจภูธรคอนจวน จังหวัด
กาฬสินธุ์
ทิศตะวันตก ติดต่อกับ สถานีตำรวจภูธรยางตลาด และสถานี
ตำรวจภูธรหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์

สถานภาพกำลังพล การปกครอง

จำนวนกำลังพลของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์ ณ.
เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2552 จำนวน 222 นาย ประกอบด้วย นายตำรวจชั้นสัญญาบัตร 24
นาย ตำรวจชั้นประทวน 198 นาย
หน่วยการปกครอง
สถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์แบ่งการปกครองเป็น 16 ตำบล 185
หมู่บ้าน 1 เทศบาลเมือง 3 เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล 13 แห่ง มี
รายละเอียดดังนี้ (สถานภาพกำลังพล . 2552)

1. ตำบลกาฬสินธุ์	มี	36	ชุมชน
2. ตำบลลำพาน	มี	16	หมู่บ้าน
3. ตำบลเหนือ	มี	12	หมู่บ้าน
4. ตำบลหลุบ	มี	15	หมู่บ้าน
5. ตำบลไผ่	มี	8	หมู่บ้าน
6. ตำบลเชียงเครือ	มี	11	หมู่บ้าน
7. ตำบลบึงวิชัย	มี	9	หมู่บ้าน

8. ตำบลภูปอ	มี	7	หมู่บ้าน
9. ตำบลภูดิน	มี	14	หมู่บ้าน
10. ตำบลหนองกุง	มี	8	หมู่บ้าน
11. ตำบลกลางหมื่น	มี	12	หมู่บ้าน
12. ตำบลขมิ้น	มี	11	หมู่บ้าน
13. ตำบลโพนทอง	มี	9	หมู่บ้าน
14. ตำบลลำคลอง	มี	10	หมู่บ้าน
15. ตำบลลำปาว	มี	11	หมู่บ้าน
16. ตำบลห้วยโพธิ์	มี	17	หมู่บ้าน
17. ตำบลนาจารย์	มี	9	หมู่บ้าน

เทศบาล มี 4 แห่ง ดังนี้

1. เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์
2. เทศบาลตำบลนาจารย์
3. เทศบาลตำบลหนองสอ
4. เทศบาลตำบลห้วยโพธิ์

องค์การบริหารส่วนตำบล มี 13 แห่ง ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลลำพาน
2. องค์การบริหารส่วนตำบลกลางหมื่น
3. องค์การบริหารส่วนตำบลเหนือ
4. องค์การบริหารส่วนตำบลหลุบ
5. องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่
6. องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงเครือ
7. องค์การบริหารส่วนตำบลบึงชัย
8. องค์การบริหารส่วนตำบลภูปอ
9. องค์การบริหารส่วนตำบลภูดิน
10. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง
11. องค์การบริหารส่วนตำบลขมิ้น
12. องค์การบริหารส่วนตำบลโพนทอง
13. องค์การบริหารส่วนตำบลลำคลอง

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่นำมาใช้ประโยชน์กับการศึกษาเรื่องการศึกษาาระดับความสนใจทางการเมืองของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าดังนี้

วัลลภ ลำพวย (2535 : 107-115) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมือง และความสนใจทางการเมืองของข้าราชการไทย:ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ส่วนกลางจำนวน176 คน ผลการวิจัยพบว่าข้าราชการกลุ่มนี้มีความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ และเมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของระดับความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมืองกับตัวแปรต่าง ๆ พบว่า เพศ และระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมือง ในส่วนความสนใจทางการเมืองพบว่าข้าราชการกลุ่มนี้มีความสนใจทางการเมืองระดับปานกลาง

คันทรส แสนวงศ์ (2540 : 63-74) ได้ทำการศึกษาความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมือง และความสนใจทางการเมืองของนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ในภาคเรียนปกติ จำนวน 2,460 คน ในปีการศึกษา 2538 ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มีระดับความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมือง และความสนใจทางการเมืองปานกลาง โดยพบว่าอายุของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับ ความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมือง และความสนใจทางการเมืองส่วนรายได้ของครอบครัว และอาชีพหลักของหัวหน้าครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมืองและความสนใจทางการเมืองของนักศึกษา ส่วนความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับความสนใจทางการเมืองของนักศึกษา

นที วีระโรจนพงษ์ (2551 : 125-127) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความสนใจทางการเมืองของกลุ่มชายรักชาย(เกย์) ที่เป็นสมาชิกอยู่ในองค์กรเกย์ จำนวน 4 องค์กรในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ระหว่างเดือนตุลาคม2550 จำนวน 315 คน ผลการวิจัยพบว่า ความสนใจทางการเมืองของกลุ่มชายรักชาย(เกย์) ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ มีความสนใจทางการเมืองพอสมควร ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ และมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง มีบทบาทในทางการเมืองในระดับปานกลาง แต่จะสูงในเรื่องการเรียกร้องสิทธิ และการร่วมมือคัดค้านด้านการปฏิบัติต่อชายรักชาย(เกย์)ของสังคมอย่างไม่เป็นธรรม ส่วนการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดต่อความสนใจทางการเมืองของชายรักชาย(เกย์) ในอำเภอเมืองเชียงใหม่

อดิศร เหลาเนา (2547 : 82-84) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสนใจทางการเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนธาตุนารายณ์วิทยา และศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร จังหวัดสกลนคร โดยนำแบบสอบถามไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 308 คน จากวิทยาลัยเทคนิคสกลนคร 154 คน และจากโรงเรียนธาตุนารายณ์วิทยา 154 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนนักศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเมืองการปกครอง ระดับความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเลือกตั้ง และระดับความสนใจทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำ ปัจจัยที่มีผลต่อความสนใจทางการเมืองของนักเรียนนักศึกษา ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเมืองการปกครองของไทย ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเลือกตั้งของไทย ส่วนปัจจัยด้านเพศ รายวิชาที่ศึกษาและรายได้ของครอบครัว ไม่มีผลต่อความสนใจทางการเมืองของนักเรียนนักศึกษา

รุจินตรา สงวนพงษ์ (2544) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสนใจทางการเมืองกับการรับรู้ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครต่อบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า ความสนใจทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสาร แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความเข้าใจในบทบาท และทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ส่วนปัจจัยด้านเพศไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสาร ความเข้าใจในบทบาท และทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ส่วนปัจจัยด้านอายุ อาชีพ และรายได้มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสาร ปัจจัยด้านการศึกษามีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสาร ความเข้าใจในบทบาท และทัศนคติต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

พ.ท. นันทวุฒิ บุญยะสิทธิ์ (2548 : 54) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมือง : ศึกษากรณีทหารในมณฑลทหารบกที่ 14 อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 268 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาทางชีวสังคมพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชั้นยศเป็นพลทหาร และส.ต.-จ.ส.อ. การศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ม.1 – ม.6) และปวช. ช่วงอายุระหว่าง 21-25 ปี และ 36-45 ปี รับราชการมาแล้วเป็นเวลา 1-2 ปี และ 21 ปีขึ้นไป

2. การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่าทหารในมณฑลทหารบกที่ 14 อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับสูง การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง และการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำ

3. องค์ประกอบที่จำเป็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารในมณฑลทหารบกที่ 14 อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ได้แก่ปัจจัยทางชีวทางสังคม ด้านชั้นยศ ช่วงอายุ ช่วงระยะเวลาที่รับราชการ และช่วงรายได้ต่อเดือน

เยาวเรศ แดงจวง (2549) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จำนวน 365 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านเพศ สาขาวิชา ลักษณะการอยู่อาศัยกับครอบครัว และลักษณะการเลี้ยงดูที่ต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ส่วนปัจจัยด้านภูมิลำเนาที่ต่างกันมีความสัมพันธ์กับระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

เอกภพ ลิ้มปวีบูล (2548 : 89-90) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรีคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 298 คน ผลการวิจัยพบว่า ระดับการกล่อมเกลางานการเมืองของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จากครอบครัว สถาบันการศึกษา และจากกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในด้านการณรงค์ให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน และในด้านการชุมนุมทางการเมือง อยู่ในระดับต่ำ ส่วนด้านการติดตามสถานการณ์ทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง

จวนอรุณ อักษรเสื่อ (2549 : 85) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการกล่อมเกลางานการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง และการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามมีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง

น.ท.วิฑูร จำเจริญ (2547 : 94) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ และครอบครัว กองบิน 41 กองพลบินที่ 3 กองบัญชาการยุทธทางอากาศ จำนวน 334 คน ผลการวิจัยพบว่า ความรู้พื้นฐานทางการเมืองของข้าราชการ และครอบครัว กองบิน 41 กองพลบินที่ 3 กองบัญชาการยุทธทางอากาศอยู่ในระดับน้อย ระดับความสนใจทางการเมือง และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างความรู้พื้นฐานทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองมี

ความสัมพันธ์เชิงบวก และความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสัมพันธ์เชิงบวก

ศิริวิมล เปี่ยมวิทย์คุณ (2547 : 73-76) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหง : ศึกษาเปรียบเทียบ คณะรัฐศาสตร์ กับ คณะบริหารธุรกิจ จำนวน 300 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะรัฐศาสตร์ กับ คณะบริหารธุรกิจ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง โดยนักศึกษาปริญญาโทคณะรัฐศาสตร์ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่า นักศึกษาปริญญาโทคณะบริหารธุรกิจ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า

1. ด้านเคารพ และศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย พบว่า นักศึกษาปริญญาโทคณะบริหารธุรกิจ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่า นักศึกษาปริญญาโทคณะรัฐศาสตร์
2. ด้านเคารพในสิทธิ เสรีภาพของตนเองและผู้อื่น พบว่า นักศึกษาปริญญาโทคณะบริหารธุรกิจ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่า นักศึกษาปริญญาโทคณะรัฐศาสตร์
3. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า นักศึกษาปริญญาโทคณะรัฐศาสตร์ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย สูงกว่านักศึกษาปริญญาโทคณะบริหารธุรกิจ
4. ด้านการมีสำนึกในหน้าที่พลเมือง พบว่า นักศึกษาปริญญาโทคณะรัฐศาสตร์ และคณะบริหารธุรกิจ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเท่ากัน
5. ด้านการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล พบว่า นักศึกษาปริญญาโทคณะบริหารธุรกิจ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่า นักศึกษาปริญญาโทคณะรัฐศาสตร์
6. ด้านการไม่มีจิตใจเป็นอำนาจนิยมอย่างมีเหตุผล พบว่า นักศึกษาปริญญาโทคณะรัฐศาสตร์ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่า นักศึกษาปริญญาโทคณะบริหารธุรกิจ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสนใจทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง และวัฒนธรรมทางการเมืองทำให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีความสนใจ มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และสามารถนำความรู้ไปใช้ในกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ ตลอดจนมีบทบาทในการเสริมสร้างประชาธิปไตยให้กับประชาชนได้เป็นอย่างดี

9. กรอบแนวคิดการศึกษา

จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาเรื่องการศึกษาระดับความสนใจทางการเมืองของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ สามารถสรุปกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ คือ

